نشریات کریمی

۱۸ نچی جزء

نیغرلر

روسچەدن ترجمە

محرری:
ف. ف. پوتسیقوویچ.

مترجمی:
محمد فاتح الکریمی

سحیفەلربز
t.me/sehifeleribiz
www.g2kzn.org/sehife
u.u8686@gmail.com

اورنبورغ
«کریموف ، حسینوف ، وشرکاسی» مطبعەسی.
۱۹۰۷

اعلان

«نشریات کریمی»

یاپونلر، قوره‌لیلر، قطایلیر، فرانسزلر، نمسه‌لر، انکلیزلر، ایتالیانلر، اسپانیوللر، عربلر، ترکلر، کبی دنیانك درلو طرفنده‌کی درلو ملتلرك احوال جغرافیه وتاریخیه‌لرندن، دین، معیشت، تجارت، صناعت وهنرلرندن وباشقه حاللرندن بحث ایدن ۴۸ قدر کوچوك رساله‌لر روسچه‌دن ترجمه ایله آچق ترکی دیلده نشر اولنه‌جقدر. هر ۱۲ جزئی بر جلد تشکیل ایدوب برسنه‌ده تمام اوله‌جق. صاتوده آیروجه هر نسخه‌سی ۱۲ کاپك. (بوکا پوچته مارقه‌سی هم مقبولدر). یوزی ۸ روبله‌در. ۱ روبله ۲۰ کاپك یوللایه‌رق اسمنی هم آدرسنی یازدروب قویان ذاتلره بر سنه‌ده نشر اولنان نسخه‌لرك هر بری طبع اولندیغی کبی اوز وقتلرنده کوندریلوب طوره‌جقدر. بو رساله‌لرك فکر آچمق، معلومات آرتدرمق ایچون نه درجه‌ده بیوك فائده‌لری اوله‌جغنی بیان ایدوب وقت کچرمگه شیمدیلك بن لزوم کورمیورم، ترتیبیله مطالعه بیورانلرك کندیلری بونی وقتیله پك. گوزل آکلایه‌چقلر هم باشقه‌لرینه‌ده آکلاده‌جقلردر. بر خانه ایچروسنده برلکده یاشادیغمز آدملری طانیمق نصل لازم ایسه یر اوزرنده برلکده یاشادیغمز ملتلرك‌ده حاللرینی بیله‌رك فکر وعبرت آلمق شو درجه‌ده لازمدر.

محمدفاتح بن غلمان کریموف.

آدرس:

Оренбургъ, Т-во печ. дѣла «Каримовъ, Хусаиновъ и Ко.»

نیغرلر

بتون یر یوزینک اوستی: یاوروپا، آزیا، آفریقا، آمریقا، آوسترالیا اسملریله بشکه بولنوب اوشبولرنک هر قایوسی بر قطعه، دیه یورتلمکده‌در. بو قطعه‌لرنک هر برسنده طوره طورغان خلقلر بر برسینه قاراغانده بایطاق مقدارده فرقلیدرلر. بونلر آره‌سنده‌گی اڭ زور فرق تنلرینک توسنده‌در. مثلا: یاوروپالولر آق، آزیالیلر صاری، آمریقانک اصل یرلی خلقلری باقر کبی قزل وآفریقالیلر قاره توسده‌درلر.

قاره تنلی خلقلر مملکتی اولان آفریقا قطعه‌سی یاوروپالیلرغه پک اسکیدن بیرلی معلوم اولوب آنڭ آق دڭز بویلرنده پک کوبدن بیرلی یخشی‌غنه مدنیتلی خلقلر یشامقده ایدیلر. بوندن مڭ ییللر اوّل آفریقاغه عربلر کیلوب کردیلر، آفریقا خلقینک پک کوب مقداری مسلمان اولدیلر وعربلر آق دڭز بویلرنک اوزلرینه پادشاهلق قوردیلر، آنلر آرتندن یاوروپالیلرده یواش یواش آفریقاغه کله‌رک بعض یرلرینی ضبط ایتدیلر وبونلر ایله برلکده بو مملکتکه سوداگرلر کلدی ومیسیونیرلر کلوب خرستیانلق نشر ایتمگه باشلادیلر. شول وقتلردن بیرلی آفریقاده یاوروپا خلقینک مقداری کوندن کونگه آرتمقده اولوب حاضرگی حالده بونک دڭز بویلری یاوروپا پادشاهلقلری آره‌سنده تمامیله بولنوب بیتمش دیرلکدر. لکن بو صوڭ زمانلرغه قدر آفریقانک ایچرو طرفلری پک بلمسز برحالده قالوب بو

خصوصده یاوروپالولرنکده اصلا معلوماتی یوق ایدی. چونکه آفریقا نك ایچروسینه کروب مملکتنك احوالینی اوگرنمکه: بو مملکتنك فوق العاده اولان اسسیلکی صوسزلغی، غایت قویی اولان اورمانلری، تورلی تورلی خسته‌لکلری، یرلی خلقلرنك چیت آدملرگه اولان دشمنلقلری وغایت کوب اولان هر تورلی وحشی حیوانلری وباشقه بر نیچه تورلی حاللری مانع ایدی. اوشبو صوڭغی یوز ییل اچنده یاوروپا خلقلرندن الڭ باشلیجه فرانسزلر، نمسه‌لر وانگلیزلر بو مملکتنك احوالنی اوگرنمك ایچون پك زور غیرت واجتهاد صرف ایده‌رك آفریقانك بر طرفندن ایکنچی طرفینه غایت اوزون مسافه‌لر کیدوب هر طرفنی اوگرندیلر، اولچادیلر، خریطه‌سنی یاصادیلر. بونلردن بعضیلری تورلی خسته‌لکلردن وفات ایتدیلر، یاکه یرلی خلقلر طرفندن اوترلدیلر، لکن خدمتلری بوشقه کیتمدی: بو کونگی کونده آفریقا قطعه‌سی آزمی کوبمی احوالی معلوم اولان مملکتلردن صانالمقده در.

آفریقا قطعه‌سی هر طرفندن دڭز ایله احاطه ایدلمش اولوب شمال طرفنك «آق دڭز» غرب طرفنك «بحر محیط غربی» یاکه «بحر محیط آطلاسی» شرق طرفنده «هند دڭزی» وآنك برقسمی اولان «شاب دڭزی» یاکه «بحر احمر» واردر. آفریقا نك اوستی بر چوق قالقو توبه‌لك یرلردن عبارت اولوب بونلردن بعضیسی یوکسك طاغ لر حالنده‌در. بونده‌غی طاغ لرنك الڭ زورلری «آطلاس» و «آی» اسمنده‌کی طاغلر در. آفریقاده‌گی مرتفع صحرالردن الڭ اهمیتلیسی بتون دنیانك الڭ زور صحرالرندن اولان «صحرای کبیر» در که: بونك هر طرفی قوم، بالچق یاکه طاش ایله أورتولمشدر. آفریقاده یاغمور بر نیچه یلده بر مرتبه گنه یاغمقده اولوب هواسی افراط درجه‌ده اسسیدر. بو درجه اسسی لگه توزمك یاوروپالیلر ایچون غایت

کوچدر . یاوروپالی بر سیاح نك دیدیکینه کوره : اسسی لك بونده گویا آدمنی بوغازندن طوتوب بووا در . بونداین اسسی هواده صحرای کبیر کبی زور صحرا لردن اوتمك، گرچه دوه ایله اولسه ده پك مخاطره لیدر . بعضا بونده آدملر بتون کاروانلری ایله هلاك بولالر .

آفریقا مملکتی نڭ کوب قسمی یرنڭ اڭ اسسی اورنینه طوغری کلدیکندن یعنی یرنگ تمام اورته سنده بولنه‌رق قویاشنڭ نوری بونگ اوستینه طوب طوغری بر حالده توشدیکندن باشقه قطعه لرگه قاراغانده آفریقا نڭ اسسیلکی پك کوب آرتقدر . شویله که : بونده‌غی اسسی اك تدریجا کشی نگ تننه اثر ایدوب توسنی قارالتا وحتی آق تنلی اولان یاوروپا لیلرده بونده کلوب اوزون مدت قالدقده قارالا لر .

بعضا ییلنڭ معلوم بروقتلرنده هیچ طوقتاوسز آیلر ایله برطوتاشدن یاغمور یاوا، بوندن افراط درجه ده یووشلك (رطوبت) حاصل بولا وشونگ آرتندن بعضا کینه کوك یوزنده هیچ بر بولوت اثری کورنمه‌اینچه بر طوتاشدن آیلر ایله فوق العاده قزدروب افراط درجه ده قورولق حاصل بولا . شول قورولق دن آدملرنگ ایرنلری یارولا، کتاب توبلری قورولا وحتی آغاچ میبللر کیبوب قالجایا در . یاکه شونداین وقتلر بولا که : مثلا کوندزنڭ اسسیلگنده قزغان قوم اوستنده کوکای پشرمك ممکن بولا ، حالبوکه تونڭ صووقلقندن صو اوستینه‌بر قات نچکه گنه بوز طوڭادر . آفریقاده‌هوانڭ اوشبو درجه‌ده کیساك وقاطی آلماشنوی شونده‌طوغوب اوسه طورغان یرلی خلقلر ایچون ضررلی اولماسه‌ده آنده چیتدن بارغان یاوروپالیلر ایچون افراط درجه‌ده مخاطره‌لیدر . شونڭ ایچون درکه آفریقاغه کوچوب بارغان مهاجرلر مملکتنڭ ایچروسینه کرماینچه ، تیره‌لرنده‌کی دگزلر ایله اعتدال کسب ایته طورغان، یاغالرنده‌غنه (ساحل‌لرنده‌گنه) یاشیلر .

آفریقاده زور صولر آزدر وآنلرنگده کوبسی صای ، آز

صولی ، بوگولمه‌لی وسیکر تمه‌لی اولدیغندن کیمه‌لر ایله کشی ونرسه یورتر ایچون اهمیتلری کوب دکلدر . آفریقاده‌غی یلغه‌لرنك اك زورلری «نیل» ، «قونقو» ، «نیغر» و «زامبزی» نهرلری اولوب کرجه بونلردن اولکی ایکیسی زورلق جهتندن بزنك یاورو پاده‌غی اك زور یلغه‌لردن توبان دکل ایسه‌لرده یالکز بعض بر قسملری کنه پاراخود یوررگه یارارلقدر . فقط آفریقا قطعه‌سی آغا طورغان صولرغه پك بای بولمسه‌ده «کول» و «صازلق» کبی جیولوب طوروچی صولرغه پك بایدر . خصوصا آفریقانك ایچرو طرفلرنده جیولوب طوره طورغان صولر پك کوب اولوب بونده دنیا نك اك زور کوللری واردر .

اولکی زمانلرده آفریقا قطعه‌سی اوزنده آلتون ، کموش کوبلکی ایله مشهور ایدی . حاضرگی زمانده بوندن پك اعلا تیمر وقورغاش معدنلری هم الماس چغاریله‌در . آفریقا قطعه‌سندن چیت مملکتلرگه چغاریله طورغان نرسه‌لر آره‌سنده آلتون قومی هم یخشی غنه درجه‌ده اهمیتلی بر اورن طوتمقده‌در .

عمومیت ایله آفریقا قطعه‌سی هر تورلی آغاچلر ، غایت کوزل چیچکلر واعلا بولونلقلر کبی نباتاتغه پك بایدر . بونده‌غی بولونلقلرده اوسکان اولنلرنك اوزونلغی بعضا بر سازین یاریملرغه قدر یته‌در . آفریقانك اورمانلرنده افراط درجه‌ده کوب تورلی آغاچلر وآنلرنك آره‌سنده حسابسز درجه‌ده کوب اولنلر بولندیغندن منظره‌سی پك مختلفدر . بعضا الوغ آغاچلرنك بوطاقلری وکیك یافراقلری آستنده کوموله‌ب شول درجه‌ده قویی اولنلر یاکه واق آغاچلر اوسه‌درکه بونلر آره‌سینه قویاش نورینك هیچ بر شعله‌سیده کیچوب کره آلمیدر .

آفریقانك اوزینه مخصوص دیب أیتورلك اولان آغاچ جنسندن

مشهورلری اوشبونلردر : ۱) یمشندن پك كوب مای چغاریلوب تجارتجه یخشیغنه فائده بیره طورغان «زیتون آغاچی» ۲) اونار سارین اوز وناغنك اوسه طورغان «خرما آغاچی». بونك آغاچی بنا ایچون استعمال اولونا، یافراقلرندن سبرکه واشچوتکه یاصیلر، مونچالاسندن باو وآرقان ایشه‌لر، یمشی خلق ایچون پك طوقلقلی وطاتلی بر نعمتدر. ۳) مگر بیل یا شاب قالناغی اون بشر سارین گه یته طورغان ودنیانك الڭ زور آغا چلرندن اولان « با اوباب» آغاچی. کیبدرلوب تویوله‌رك اون حالینه کیترلمش اولان بونك یافراغی یرلی خلقلر قاشنده پك مقبول بر نعمتدر، بونك مونچالالی قابوغندن کیندر صوغالر، باو وآرقان ایشه‌لر، بر قدر آچیسمان لذتده اولان یمشی آشاوغه استعمال او لونه، اوزندن یعنی صغلوب چقغان صووندن بیزگاککه شفا بیره طورغان بر تورلی اچکیلك حاضرلنه‌در. ٤) اوزندن یالتراوقلی صومالا ودواغه کیته طورغان بر نوع صو چغاریله طورغان « آلوته» آغاچی. ۵) اوزندن چقغان صو صومالاغه آیلانه طورغان «مولوچای» آغاچی. بونك هیچك یافراغی یوقدر. ٦) مگر یل یاشاب بویی او نار سارین اوسه طورغان « اژدرها » آغاچی. بونك یافراقلری سا نچکیلی اولوب صومالا سماق اولان صووندن قزل بویاو یاصالادر.

بونلر کبی آغاچلردن باشقه دخی آفریقاده. بانان، قهوه، مامق، شکر قامشی، مصر بغدایی، دوگی کبی دنیانك اسسی مملکتلرنده اوسه طورغان بر چوق تورلی نباتلر (اولنلر) غایت اعلا صورتده یتشمکده‌درلر.

هر تورلی حیوانلرنك کوبلکی جهتندن آفریقا قطعه‌سی دنیانك باشقه قطعه‌لرینك هرقایوسندن آلده اولوب ایری وحشی حیوانلرنك بونده‌غی درجه‌ده کوب بولغان اورنی دنیانك باشقه هیچ بر یرنده یوقدر. خصوصا خلقی اوتلی قورال استعمال ایته باشلاماغان یرلرده

قر حیوانلری بیگره‌ك كوبدر. سیاحلرنك روایتلرینه بناء بعضا یوللرده كتو قر حیوانلرینه طوغری كلنمكده اولوب بونلردن اوتوب كیتمك ایچون آفروب باغیروب اوزلرینی قورقوته‌رق یول آچمق لازم بولادر. بو حیوانلرنك بعضیلری مثلا: «زه‌بر» اسمنك بر تورلی وحشی ایشاك، زرافه، بر اوركاچلی بر نوع دوه، دوه قوشی، غوریل مایمونی، یالكز آفریقانك اوزینه مخصوص‌در.

آفریقا حیوانلرینك الك مشهورلرندن بری ماچی جنسندن اولوبده «حیوانلر پادشاهسی» صانالمقده اولان آرسلاندر. آرسلان غایت درجه‌ده كوچلی بر وحشی حیواندر. او گوزلرنی پك ینكل‌لك ایله‌گنه كوتاروب كیته آلا، هم‌ده شول اوگوزنی كوتاركان كوینچه هیچ مشقتسز یوكسك قویمالر آرقلی سیكروب چغادر. بوندن باشقه دخی آفریقانك برتقچ حیوانلرندن «یولبارس» واردر. بو یولبارس ماچی جنسندن اولان حیوانلرنك الك گوزلی اولوب گاوده‌گه آرسلاندن كچره‌ك ایسه‌ده آثارغه قاراغانده اوتكون هم اوصالراقدر. یولبارس حیوان كتولرینه افراط درجه‌ده زور ضررلر كیترمكده اولوب برر توندە قرقر باش قوینی اوتروب كیته‌در. شونك ایچونده حیوان آصراوچیلر یولبارسدن آرسلانغه‌ده آرتوغراق قورقالر. آفریقانك «غوریل» اسملی مایموننلری غایت الوغ وكوچلی اولوب قویروقلری یوق، پك زور قوللری واردر. بونلر اورمانلرده یاشاب یمش‌لر ایله رزقلنوب طوره‌لر.

آفریقا حیوانلرندن «بیگه‌موت» آدلی بر جانوار واردركه: زور دوگغزغه اوخشاشلی یمسز بر حیواندر. اوزی دگز اولنلری آشاب رزقلنه، ایتی ومایی پك طادلی بولا وتیریسی شول قدر قالوندركه حتی یدره تیشوب كره آلمیدر. بورنونده بر یاكه ایكی موگوزی اولان «نوصوروغ» اسملی بر حیوان واردركه گاوده‌گه فوق العاده قالون اولوب اولن ایله رزقلنه وقرلرنی افراط درجه‌ده خراب ایته‌در.

بونك ایتنی آشیلر ، تیریسندن وموگزلرندن تورلی نرسهلر یاصیلر. فیل واردرکه بو، حیوانلرنك الڭ عقللیسی وبالینا بالغندن صوڭ الڭ زورسیدر. بونلر کتولری ایله یاشیلر، قولغه پك تیز ایهلشه لر، ایکون اولنلری وآغاج یافراقلری آشاب رزقلنهلر. صو صغرلری زور واوصال حیوانلر اولوب کتولری ایله اورمانلرده یوریلر، بونلرنڭ هم تیریلری قالون اولوب ملطق یدرهسیده تیشوب کره آلمیدر. ایتینی آشیلر، تیریسندن کون یاصیلر. « زبر » آت جنسندن بوی‌بوی توسده پك گوزل بر حیوان اولوب اولن آشاب رزقلنه واوزی یالڭز آفریقادهغنه بولونه طورغان بر حیواندر. « زرافه » یواش بر حیوان اولوب ‌مینی چیکدن طش اوزون وآیاقلری پك یوکسکدر. آغاچنڭ بوتاقلری ویافراقلری ایله رزقلنه واوزی یالڭز آفریقادهغنه بولادر، ایتینی آشیلر، تیریسندن تورلی نرسهلر یاصالادر. دوه قوشی ساڤین یارملرغه قدر بیوکلکده برقوش ایسهده اوچا آلمی، لکن افراط درجهده تیز چابادر. بونڭ قاناتلری خاتون قزلرنك تورلی زینت نرسهلرینه استعمال اولونهدر.

بو حیوانلردن باشقه دخی آفریقاده قاز ، اوردك کبی قوشلر قارلغاچ ، کوگرچین وبورکتنك هر درلو نوعلری افراط درجهده کوبدر. زهرلی‌یلانلر، اورماکوچلر ، هردرلو کرتنکهلر، غایت کوب درلو باقه‌لر وتمساحلرهم‌بونڭ کثرتلی مقدارده یتشمکدهدر. یورت‌حیوانلرندن آفریقاده الڭ کوب یتشمکده اولانلری طاوق، ات، کجه، قوی هم موگزلی ایری حیوانلر اولوب بو صوڭغی‌لرنك پك کوب تورلی نسللری واردر ، اوزلری غایت درجهده ایری ، کوزل وکوچلی بولالر، موگزلرینڭ پك زوراولوب بعضااوزونلقلری برر ساڤینغه یته واچینه یکرمیشر بوطیلقه (شیشه) صییق نرسه صیارلق بولادر.

آفریقانك اهالیسی — آفریقانك مجموع خلقی ایکییوز میلیون

دن آرتغراق بر مقدارده اولوب طغز وحتی بعضی یرلرننك پك قویی اوطورمشلردر. بو خلق ایکی قسمدن عبارت اولوب بریسی «یرلی خلقلر»، ایکنجیسی آنده دنیانك باشقه یرلرندن کوچوب بارغان «مهاجرلر» در. آفریقاده‌غی بو ایکی تورلی خلقنك اك کوبسی‌بنی بشرنك دورتنچی نسلنی تشکیل ایدن ونیغر یاخود آفریقانسلی دیب یورتوله طورغان «نیغر» لردر. گرچه بو نیغرلر دخی اوز آره‌لرنده بر چوق قبیله‌لرگه بولنه‌رك صورت ظاهره‌لری، بویلری، گاوده‌لری، قیافتلری، توسلری وباشقه بر نیچه تورلی صفتلری ایله بر برسندن فرقلی ایسه‌لرده عمومیت ایله قاراغانده آره‌لرنده پك یقین بر مشابهت واردر. کوبسنجه نیغرلر پك نق گاوده‌لی‌لردر. بویلری پك تورلی تورلی اولوب غایت اوزونلری اولدیغی کبی پك قصقه‌لریده واردر. قوللری اوزون، آیاقلری نچکه، طابانلری یاصصی، تنلرینك توسی تماميله قاب قاره یاکه‌قزیلسماق، ساچلری‌هم قاره، واق یونلی وبوتورکه‌لی واوزی قاطی، صاقاللری سیره‌ك، قاشلرینك بارلغیده بیلنور بیلنماسکنه، ماڭغایلری‌باصنقی، بورونلری کیڭنك هم یاصصی، ایرنلری قالون وایتلاس، یاڭاق سویاکلری کوب مقدارده آلغه چیقنتیلی بولادر.

نیغرلرنك کوبسی بتونلای کیومسز یوروب آنی کرکمس بر نرسه حساب ایته‌لر. ایرلری تماميله یالانغاچ کوینچه وخاتونلری عورتلری طوغروسینه یافراقلی یومشاق آغاچ بوطاقلری یاکه اوله‌ن بیلاملری آصوب یوریلر. بعضیلرننك ایر اولسون‌خاتون اولسون بارکبك کیوم وزینتلری، بر آلیابقچ‌دن عبارت بولادر. آنی کوندن یاکه اینجیر آغاچندن یا برر ماتیر یا کیساکندن ویا خود برر جانوار تیریسندن یاصاب بیللرینك توبان طرفندن گاوده‌لرینه اوریلرده اوچلرینی جیلکه‌لرینه کوتاروب صالندروب قویالر یاکه

شول آلیابقچارنی قوشاق ایله بیللرینه باغلاب‌قنه قویالرده ایتاکلری نیره‌لای صالنوب طوره‌در. بعض بر ترقی ایتکانره‌ك قبیله‌لری آزراق کیومده کیونه‌لر، لکن کیوملری بالگز یون وکیندر ماتیریالرندن حاضرلنه‌در. آیاقلرینه هیچ بر نرسه کیماینچه یالان آیاق وکوبسنچه هم یالان باش یوریلر. باشلرینه کیوب یوروجیلر پك آز اولوب کیگان نرسه‌لریده صالام اشلاپه‌دن عبارتدر، آنی ساچلرینه اوزون بولافقه‌لر ایله برکتوب قویدرق تورلی قاناتلر ایله زینتلیلر.

ساچلرینی توزه‌تور ایچون نیغرلر پك کوب وقت صرف ایدرك انی ئلله نیچه تورلی ایدوب باشلرینه باغلاب جیوشتروب قویالر: بعضیسی طولوم ایدوب أوره وبعضیلری یومغاق یاکه تکرمچ کبی ایدوب باشلرینه کوتاروب باغلیلر ویا خود بررگنه اوریم قالدیروب ساچلرینی بتونلای قرقدره‌لرده اول قالغان أوریم‌نی آلغه ماڅغایلرینه طابا توشروب قویالر. بعضیلری ساچلرینی قزیلسمان بر توسکه بوییلر وبعضیلریده کول ایله صغر تیزگندن یاصالغان قامر کبی بر نرسه ایله صلاب قویالر. تنلرینی مای ایله مایلاب یورته‌لر، اوزلری هیچ بر یوونماینچه‌غایت پچراق یوریلر.

هرنه قدر زینتلری آدم عقللی نرسه‌لر اولمایوب اوزلری غایت پچراق یورسه‌لرده نیغرلرنك ایرلری اولسون وخاتونلری اولسون زینتلنوب قویشی‌لانرغه پك عاشقدرلر. بونلرنڭ زینتلری: آغاچ کیساکلری، قلیشلر، نویمه، ات وتمساح تشلری، قرقوشلرینك طرناقلری کبی هر تورلی نرسه‌لر اولوب‌شونلرنی باشلرینه وساچلرینه قویالر، یاکه یب‌لرگه تزوب موینلرینه کیه‌لر. قوللرینه وآیاقلرینه پك کوب بلازکلر کیه‌لر وتیمردن، باقردن یاکه فیل تشندن وهر تورلی پیالالردن یاصالغان بر چوق زینتلر طاغالر، همده بر نیچه‌شر بربردن تیشوب بترگان قولاقلرینه تیمر وباقر آلقه‌لر، آغاچ پارچه

لری ویاریم آی شکلنده بر طاقم نرسه‌لر آصالر . بعضیلری بورون
یافراغلرینی تیشوب آلقه‌نی شونده کیه‌لر واغزلرینك چیتنه تیمر قولچا
لر قویالر ،آیاقلرینی ،قوللرینی وتنلرینی هم کورینوب طوره طورغان
باشقه یرلرینی ایگنه ایله زینتلب تورلی نقشلر ، نقطه‌لر ، یوللر
وکاکری بوکری صزقلر یاصیلر . بعض بر بایوراق خاتونلرنك اوستنده
یوری تورغان شونداین زینت نرسه‌لری بررپوط آغرلغنده آرتوق
بولادر . زینت اشیاسندن نیغرلرنك بیگره‌ك یاراتقان نرسه‌لری باقر
چبقلر ، قالای تویمه‌لر وموینلقلر اولوب بونلر آقچه اورنینه‌یورتولمکده
در. باشلرینی هر تورلی قاناتلر ایله وبعضیلری اوگوز موگزلری
ایله زینتلیلر . بر چوق قبیله‌لرنده اوزلرینك آلده‌غی تشلرینی
صندرمق یاکه پك اوتکون ایدوب اوچلاب قویمق عادتی واردر .
بعض بر قبیله‌نك خاتونلری قوبشی‌لق ایچون آت یاکه صغر قویرو
غی کبی ایدوب آرتلرینه ، برر تورلی آغاج یاکه اولن مونچالاسندن
یاصالغان ، قویروق طاغالر . لکن خاتون قز زینتلرینك بارسندن
بیگره‌ك عجیبی آستقی یاکه اوستکی ایرنلرینی وبعضا هر ایکیسنی
تیشوب قولچا کیدرولریدر . بونی اوزلری « پیلیله » دیب
آتیلر . ایرنلرینی آزراق تیشه‌لرده آنی بر آغاج طغوب زورایتالر .
آندن صوك شونده بر قولچا کیدره‌لر یاخود معدندن ، فیل سویا
کندن ، موگزدن ، طاشدن یاصاغان بررتوکارك نرسه طغوب قویا
لر ، شونك ایچونده بونلرنك ایرنلری صالنوب یوروب اوزایاره‌ق
بورونلرندن ایکی اوچ دویمه قدر آلغه چغوب آرتوب طوره‌در . شو
نداین زینتلر ایله گوزللنگان خاتونلر کولگان وقتده طامرلرنك
جییرولووی سببلی ایرنلرنده‌گی قولچالر یاکه توگارك نرسه‌لری
اوز اوزلگندن یوغاری کوتاریلوب کوزلرینه قدر بتون بیتلرینی
قابلیدر . برر نرسه اچکان وقتلرنده خاتونلرغه اوزلرینك بارماقلری

ایله ایرنلرینی کوتاروب طوروب آغزلرینه توکارگه لازم بولادر ، یوقسه اچو ممکن بولمیدر . اوّلدنده یەسز اولان نیغر خاتونلری شوندایین نرسەلر ایله زینتلنولری سببلی بتونلای کیلوشسز و پچمسز بولالر . فقط بو بزگه گنه بولای کورینەدر ، نیغرلرنك اوزلری بوکا باشقەجه قاریلر . یاوروپالی بر سیاح بر نیغر کنازندن : « سزنك خاتونلریگز نیچون « پیلیله » قویالر » دیه صورادقده کناز تعجبده قالوب « نیچون بولسون ، البته گوزللك ایچون ، ایرلرنك صاقاللری وار ، حالبوکه خاتونلرنك هیچ بر نرسەلری یوق ، « پیلیله » خاتونلر ایچون اك گوزل بر زینتدر ، اگر اول بولماسه خاتونلرنك نه گوزللگی بولور ایدی » دیه جواب ویرمشدر .

یورت وخانه یاصاو طوغروسنده نیغر قبیلەلرندن هر برینك دیب أیتورلك اوزلرینه بر تورلی عرف وعادتلری واردر . لکن عمومیت ایله نیغرلر اوزلرینك قوغوشلرینی آزمی کوبمی دقت ایله اشلاب توزوك ویخشی صالالر . بونلرنك قوغوشلری چیتدن قارا غانده اوستی یابقان اومارتا یاکه پچان چومالەسی ویاخود گومبەگه اوخشیدر ، بعض وقت بتونلای توم توگارك بولادر . قوغوشلرینك توبەسنی هر وقت صالام ایله یابالر ، استینەسنی بالچقدن یاصیلر یاکه طاش ، اچ ، قامش ، تویگان صالام ، آغاچ قایریسی کبی نرسەلردن یاصاب اوستندن بالچق ایله صلیلر . قوغوشلرینك اوزونلقلری بش آلتی آرشون ، کینگلگی هم شول مقدارده اولوب اچندە هیچ بر بولمه فلان بولمیدر . ترزه یاصامیلر ، ایشکدن کرگان یاقتیلق ایله قناعتلنەلر . قوغوشلرینك ایدەنلری طوفراق اولوب اوستندن بالچق صالغان وشول قدر نق باصدرلغان بولادرکه آنی هیچ بر تورلی قورت قوش تیشه آلمی ویووشلکده سکمیدر . هر قوغوشنك باننده ، تیرەسی کیرته ایله احاطه ایدلگان همده یخشی تیگزلنوب

بالچق ایله قاطورولغان کچکنه بر ایشك آلدی بولادر. نیغرلرعادتده اوزلرینك بار کبك یورت اشلرینی، اندرطاباغی کبی تیگز وقاطی اولان شول ایشك آلدیلرنده اشلیلر: شونده آشاق باصدیرەلر، شونده جیلکارەلر، طارتدیروب اون یاصی طورغان قاطی آغاچدن یاصالغان کیلیلری یاکه تگرمنلریده شونده طورمقدەدر.

قوغوشلری تیرەسنده هرتورلی پالمالروانجیر آغاچلری اوسه، آندن یراغراق یرده قرلرده ایگونلری وهر تورلی فائدەلی اولنلری جایولوب اوسوب یاتا وصو بویلرندەغی بولونلقلرده کتوکتو یورت حیوانلری ویورت قوشلری یوریدر. قوغوشلرینك اچنده زینت رکوزللك کبی هیچ بر نرسەلر یوقدر. جهازلری ویورت نرسەلری هم پك آز اولوب بار کبکی بر نیچه قامش جایمەلر، کارزینکەلر، چولمکلر وسوت صاوتلرندن عبارتدر. بونده قاراوات خدمتنی شول قامش جایمەلر یاکه وحشی حیوان تیریاری اجرا ایتەدر. بعض قبیلەلرده توشاك اورنینه آستلرینه آق کولگه آیلاندرلکانچه گه قدر یاندرلمش صغر تیزەگی توشیلر.

قوغوشلرینك بعضیلرنده آشلق طوتروب قویمق ایچون اوریب یاصاغان پك زور بر صاوت وتمام اورته بر یرده اوچاقلری بولا. آشلرینی شونده پشرەلر. بعضیلرینك اوچاقلری قوغوشلرینك طشقی یاغنده ایشك آلدنده وبعض قبیلەلرده بتون آولنك اورته بر یرنده بولنوب بارسیده شوندن اورتاق فائدەلنەلر.

بعضیلرینك قوغوشلری یاننده: یووشلکدن، قرمسقەدن وقریصادن صاقلار ایچون اوزون آیاقلر اوستینه کوتاروب صالغان ایگون آمباری بولادر. آمبارلرنی غنه توگل، حتی نیغرلر کوبسنچه اوزلرینك قوغوشلرینیده یرتقچ حیوانلردن وآفریقاده پك کوب یتشه طورغان یلان وسائر حشراتلردن صاقلانمق ایچون یردن کوتاروب صالالر.

یورت حیوانلری ایچون کوبسنچه آولنك اورتاسنده عمومی بر آزبار یاصالوب قردن قایتقاچ تون قونار ایچون هرکیم اوزینگ حیوانلرینی شونده ایلتوب یابادر. تون اولدقن آنگ قابقاسنی یخشی ایدوب یا بوب بیکلیلر وقاراولچی قویالر. صغرلرنی صاوغانن هم شول آزبارغه باروب صاوالر. فقط بونده صغرنی خاتونلر توگل بلکه ایرلر صاوادر.

نیغرلر کوبسنچه اوزلرینگ آوللرینی صو بویلرنن، چشمه یانلرنن آغاچلق یرلرده قوروب تیره‌لاری اوسه طورغان آغاچلر ایله احاطه ایتەلر واول آغاچلرنیده صووی زهرلی اولان آغاچلردن صایلاب اوطورته‌لر. بونك سببی شولدرکه: اگر برر دشمن کیلوب آولغه هجوم ایده‌جك بولسه آول خلقی دشمن‌غه اوزلرینك اوقلری ایله شول آغاچلر آرقلی آتالر. اوقلر شول آغاچلر یاکه چبقلر آرقلی اوتکانده آنلرنك صولری ایله زهرلنه‌رك دشمن‌نگ آغر صورتده یاره‌لنمه‌سینه وبعضا اولووینه سبب بولادر.

بعض بر آول یانلرنده نیغرلر تیره‌لای آغاچلر اوطورتوب باغچه کبی بر اورن یاصیلر. آول خلقی شونده جیولوب اوطوره‌لر، ئولیلر، طوغیلر، آو باغلیلر، کارزینکه اوره‌لر، الوغ وبایرام کونلرنن شونن جیولشوب بییی‌لر، صرا اچه‌لر، تماکی طارتالر. بعض بر نیغر قبیله لرینگ بتونلای آوللریده یوقدر. بونلر آزمی‌کوبمی زورلقن اولان میدانلق یرلرگه آیروم آیروم اوزلرینك یورتلرینی قوروب اوز جماعتلری ایله برگه یاشی بیره‌لر. بونلردن هر برینك أولری اوز لرینك ملکی‌اولان‌یرلر اوستینه صالنغان بولادر.

نیغرلرنگ یر صولری پك کوب هم یلغه‌لری اورمانلری بالق وآو حیوانلری ایله طولی اولدیغندن وبونگ اوستینه‌ده طوفراقلری افراط درجه‌ده برکتلی (ایگون اوگدروچی) اولدیغندن مدنیتده پك توبان درجه‌ده بولولاری سببلی غایت آز اولان احتیاجلرینی اوته‌مك ایچون

نیغرلرگه کوب مشقتلنوب اشلرگه حاجت توشمیدر . کونده‌لك حاجتاری اوتالسه آنلر شوکًارغه قناعتلنوب یاشی بیره‌لر : بونلرنگ مشغولیتلری حیوان آصراوچیلق ، آوچیلق ، بالق جیلق واك باشلیجه صبانچیلقدر. صبان سوروجی وایگون اشلاوچی بونده کوبسنجه خاتونلر اولوب ایر لر اورمانلردن یمش ، طامر ، گومبه جیوب آو آولاب ، بالق طوتوب اولرینه آلوب قایتالر .

یر اشلامك ایچون بونده صوقا یاکه صبان پك سیرك اولوب کوبسنجه کوره‌ك ، قازغچ وحتی بعضا پراصتوی اوچلی قازیق استعمال ایتله‌در . بونده بزده‌گی یمش آغاچلری ، زیتون وخرما آغاچلری ، اینجیر آغاچی ، قهوه چبقلری ، مامق ، تماکی ، شکر قامشی چبقلری وباغچه یمشلرندن قاباق ، قاربوز ، طاتلی برانگی ، یر چیکلاوگی کبی نرسه‌لر یتشه‌در . قرلرینه دوگی ، مصر بغدایی ، بغدای ، وافراط درجه‌ده اوکًا طورغان « صیورغو » هم « دوررا » اسملرنده بر نوع طاری ساچالر . بالقنی آو ، یتمه شکللی تورلی نرسه‌لر ایله طوتالر. نیغرلر وحشی حیوانلرنی هیچ بیلنمزلك درجه اولان ایزلری ایله یوروب طابارغه پك اوستابولالر ایزلب طابقاننك صوکًنده آنلرنی اوق ایله آتوب اوتره‌لر یاکه باشقه بر طاقم حیله‌لر ایله طوتالر . مثلا : افراط درجه‌ده اوستالق ایله طوزاق لر قوره‌لر ، چوقورلر قازوب اوستنی اولن ایله قابلاب قویالر ، یاکه حیوانك آیاغی آزغنه تیو برلن پك تیزلك اوزره طارتله طورغان ایدوب یبلرنی ئلماکلاب قویالر .

نیغرلر آوغه چقغانده هر قایوسی برام برام اوزلری گنه چغالر ، یاکه بتون آقروغ خلقی برگه قوشیلوب عمومی بر آو قوره‌لر . بو وقتده قویی بر اورمانده قازیقلر اوطورتب قویما یاصیلرده باراباًن ایله قچقرتقان اشارتکه بناء صوغشقه بارغان شکللی قوراللانب مکلر جه آدملر جیولالر واورماننی هر یاغندن احاطه ایدوب آله‌رق آقروب

صحیفه‌لربز
t.me/sehifeleribiz
www.g2kzn.org/sehife
u.u8686@gmail.com

باغیروب قورقتوب حیوانلرنی شول اوزلرینك قورغان پوصولرینه طابا قوواالرده شونده اوترەلر. فیللنی باشقه تورەلیرك آولیلر: آندەغی تیرەن اولنلرگه کوملوب یاطا طورغان فیل کتولرینی طابقاننك صوکنده هر یاغندن اوت تورتب اولننی یاندررغه باشلیلر. هر یاقدن اوت ایله قوولغاچ فیللرنك یاشلری بولسون قارتلری بو لسون بارسی برگه جیولوب قصیلەرق یرنی قازوب کوملرگه یاکه صوغه کررگه باشلاسەلرده بونلر کوب فائده ویرمی، اولومدن قوتو لورغه هیچ چارەلری قالمی، توتون‌گه بوغولوب اسسی‌گه یانوب بو بیچاره حیوانلر افراط درجەده عذاب اچنده جان بیرەلر. شول قدر یخشی حیوانلرنی بویله رحیمسز صورتده هلاك ایتودن مقصد: یالکز بونلرنك سویاکلرینی یلپازه وطایاق صابی، طاراق، بیلیارد شاری کبی نرسەلر ایچون یاورو پاغه صاتمقدن عبارتدر.

فابریق وزاود چیلق هنرلری نیغرلر آرەسنده هیچ ترقی ایتما مش اولوب پك توبان بر درجەدەدر. بونلر اوزلری ایچون پك حاجت بولغان بعض بر نرسەلرنی‌گنه یاصارغه بیلەلر وآنلرنیده غایت اسکی وترتیبسز اصوللر ایله اشلیلر. شونك ایله برابر یاصاغان نرسه لرینك کوبسنی پك یخشی ایدوب یاصیلر.

نیغرلرنك که بسی یردن تیمر وباقر معدنا بنی چغاروب طازار تەرق اوز حاجتلری ایچون کرك بولغان: اوق، سونگو، کورەك، قازغچ، بالته، بالداق، تویمه، قنگغراو، ارغاق، اینه کبی نرسەلر یاصارغه بیلەلر. بو نرسەلرنك اوزلری پك طوپاس بولسەده اشلنولری یخشی‌غنه گوزلدر. نیغرلر تیمر چیلکدن باشقه دخی بعض پراصتوی هنرلر بیلەلر. مثلا: بالچقدن قول ایله هیچ بر قالبسز پك کوزل چولمکلر، طاباقلر، طاریلقەلر، طروپقەلر وآ غاچدن اوطرغچلر، کیلیلر، آشلق باصدره طورغان نرسەلر

باصیلر ، هر تورلی کارزینلر أوره‌لر ، مامق ئرلیلر وبعضیلری پک گوزل کون نرسه‌لری وکیندردن یاکه بعض آغاچ قابوقلرندن هم صالامدن یفك شکللی غایت یومشاق ونچکه ایدوب کیوملك حاضرلی بیله‌لر .

آشاو طوغروسنده نیغرلر پك طالملی بر خلق اولمایوب آشاغان نرسه‌لری اك باشلیجه اولن ویشل‌لك جنسی هم سوتدر . بونلر ایکمك نی « دوررا » اوننذن پشره‌لر . لکن ایکمکلری قاطی وسنگشسز بولا در . ایکمك پشورگه بورتوك آشلقلری بتکان وقتده بونلرنك رزقلری شونده‌غی اورمانلرده یبانی حالده کوب مقدارده یتشمکده اولان تورلی تورلی اولنلر ، یافراقلر ، یمشلر وآغاچ میوه‌لری اولوب کرچه هر وقت طادلی بولماسه‌ده بونلر طوقلقلی بولالر . نیغرلر ایتنی آز آشیلر . موگوزلی حیوانلرنی یالکز سوتی ایچونگنه آصریلر . آنی هیچ وقت صویمیلر ، بلکه اك قدرلی بر نرسه ایدوب آصریلر ، فقط اجل یتوب اوزلری اولسه‌گنه ایتلرینی آشیلر . یورت حیوانلرندن نیغرلر طاوق ، کجه ، قوی وات ایتی آشیلر . ات ایتی بونلرقاشنده‌قدرلی بر نعمت صانالادر . عمومیت ایله نیغرلر ایت خصوصنده پك طالمسز او لوب طوغری کیلگان بر نرسه‌نی آشی بیره‌لر . مثلا : مدنیتلی خلقلر نك غایت جیرندیکلری : قرمسقه ، قریصا ، باقا ، یلان ، عقرب وسائر بر چوق درلو حشراتلر نیغرلر طرفندن پك یاراتلوب آشالمقده‌در . ایت‌نك یا کیلیغینه هم کوب قولاق آصماینچه تمام بوزولوب بتکاننی‌ده آشی بیره‌لر ، حتی بعضیلری نك طوزنك نه ایدیکندنده خبرلری یوقدر .

نیغرلر قردن اوزلرینك ایکونلرینی جیوب آلغاچ عادتده تیك طورورغه بیریلوب کیف صفا ایته‌لر ، بو وقتده آنلر جومارد واسرا فچان اولوب کله چك اوچون قایغورمیلر . لکن آشلقلری بته باشلاغاچ

اوصاللانه‌لر واوز آره‌لرنده صوغشلر. چیغاروب آشلغی بتمگانلرینی طالارغه طوتنه‌لر. قتلق اولوب بونلرنك وخصوصا بالالرینك آچدن اولدکلری وقتلرده بولادر. شوندای وقتلرده بالالرینی طویدره آلماغان آنالر اوز بالالرینی اوزلری اوتره‌لر، یاکه یلغه‌لرغه ایلتوب طاشلیلر.

نیغرلرنك دخیده پك یمان بر عادتلری واردرکه اول ده آدم ایتی آشاولریدر. بونلرنك بر چوق قبیله‌لرنده وخصوصا آفریقانك ایچرو طرفنده غیلرنك بوفنا عادت بو زمانغه قدر همیشه واردر. بونلر کوبسنجه صوغشلرده دشمن طرفندن اسیر ایدوب آلنغان آدملرنك هم اوزلری آره‌سندن اولگان کشیلرنك ایتلرینی آشیلر. بایراملرنده واولوغ کونلرنده دشمن طرفندن اسیر آلنغان بهادرلرنك (باطرلرنك) ایتی برلن صیلانالر، آنی صو صغری وات ایتلری برلن برگه پشروب آشیلر وگویا بهادر کشینك ایتنی آشاغاچ اوزلرینده شوندایین بهادر بولالر ایمش دیه حساب ایده‌لر. آدم مایی (بزده‌گی قوی مایی کبی) بونلرنك بازارلرنده هر وقت صاتلوب طوره‌در. بو آدم ایتی آشاوجیلر آره‌سنده شول درجه قباحتلری وارکه اوزلری اولگان آدم ایتی آشاوغنه دگل حتی شول آدم اولاکسه‌سی ایله سودا ایته‌لر. بونلرنك بوحرکتلری الك فنا مجوسیلر طرفندنده نفرت اولنمقده‌در. آدم ایتی آشاوجیلر اوزلرینك شول وحشتلری ایله یتماسه طاغن ماقطانالر: اوتروب آشاغان آدملرینك تشلرینی جیوب یب‌که تزه‌رك مویونسا یاصیلرده افتخار ایدوب شونی‌موینلرینه کیوب یوریلر. آوده طوتوب آلغان نرسه‌لری آره‌سنده اوزلری طرفندن ایتی آشالمش آدمنك باش سویاکلری بولا، آنی اوزون قولغالرغه کیگزوب اوزلرینك اولری یاننه تزوب قویه‌رق یورتلرینی زینتلیلر.

نیغرلرده اویله‌نو آتا آنالرینك رضالغندن باشقه اجرا ایتله‌در. اویله‌نمك استکان یکت اوزینك مقصودینی اوزلرینك رئیسلرینه (آق صقا

للرینه) بیان ایته. اولده یکتکه موافق بر قزنی طابوب آنگ یانینه بیاره. شول وقت عادتده موزیقه اوینلر، یرلیلر، وجیولغان آدملرگه بر ضیافت ویره‌لر. شونگ ایله نکاح وطوی تمام بولادر. گرچه نیغرلرنگ هر قبیله‌سنك دیرلك کوب خاتون آلو عادتی وار ایسه‌ده کینه بونلر قاشنده نکاح مقدس صانالا، ایرلر اوزلربنگ خاتونلرینه خیانت ایتمیلر (یات خاتونلر ایله یورمیلر). خاتونینه قارشو خیانت ایتکان آدمگه کو بسنجه اولوم جزاسی بیریله‌در. بالاسی کوب اولان خاتون قدر وحرمتلی صانالا، بالاکیترمی طورغان خاتون بالعکس حرمتسز صانالوب قل اولوب صاتلورغه یاریدر. یورت باشلغی اوز عائله‌سینه تمامیله خوجه اولوب اوزی تلاسه نیشلرگه یاری طورغان درجه‌ده بر اختیارغه مالك وعائله خلقی هیچ قارشو کیلورگه یارامایچه تمامیله آنگ امرینه تابعدر.

نیغرلرنگ خاتونلری الك آغیر خدمتلرده بولونالر: صابان سوروچی، آشلق ساچوچی، اوروچی، جیوچی بونده یالگز خاتونلرغنه دیب ایتورلکدر. بونگ اوزرینه خاتونلر یورت اشلرینی‌ده قاریلر ویورت بنا ایته‌لر. نیغرلر بالالرینی یاش وقتده قاراب اوزلرنجه تربیه ایته‌لر، لکن زورایا باشلاغاچ اوز اختیارلرینه یباروب دنیا کوتارگه اوزلرینه قوشالر. بالالر اوزلرینك آتا وآنالرینه حرمت ومحبت ایله معامله ایته‌لر. آتا اورنینه وارث اولوب الوغ اوغل قالا، هم جماعتنی قاراو آنك بورچی بولادر.

دین جهتنجه نیغرلرنك الك کوبسی اسلام مذهبنده اولوب الك باشده بو دین‌نی آنلر آره‌سینه کرتوچیلر عربلردر. نیغرلرنگ خرستیان مذهبنده اولانلری غایت آز اولوب بو دین آنلر آره‌سنده پك آفرون طارالمقده‌در. نیغرلر آره‌سنده خرستیانلقنگ طارالووینه مانع بولغان نرسه‌نگ الك باشلیجه‌سی: بونلر آره‌سنك کوب خاتون آلمق عادتی‌نگ پك نق یرلشووی‌بولسه کرك دیه حساب ایدلمکده‌در. (خرستیان مذهبنه

بناء بردن آرتق خاتون آلمق درست دکلدر .) نیغرلرنک پك کوب برمقداری بو کونکه قدر هنوز بتپرستلکده (مجوسیلکده) دوام ایتمکده‌در . بونلرنك هر برسینك آخرت حقنده بر تورلی مجهول وچوبالچق‌غنه اعتقادلری وار . کوبسی اوزلرینک اولگان آتا وبابالرینك جانلرینه زور حرمت ایدوب الوغ‌لیلر . بو نیغرلر آره‌سنده کوزگه کورنمی طورغان بر طاقم جانلر (یاکه جنلر) وارلغینه اعتقاد ایتو پك طارالمشدر . آنلرنک اعتقادینه کوره بو جانلر کویا اورمانلرده ، طاغلرده ، یلغه‌لرده طوره‌لر وانسانلر اوستینه زور حکم ونفوذ یوروته‌لر وگویا بونلردن بعضیلری یخشی جانلر (فرشته‌لر) وبعضیلری پك اوصال جانلر (جنلر ، شیطان لر ، ابلیسلر) اولوب بو صوکغیلری هر وقت آدملرگه ضرر واوصاللق تیدرو قصدنده‌غنه بولنوب طوره‌لر . اوشبو اوصال جانلردن نیغرلر پك قورقالر وآنلرغه زور قربانلر چالوب اوزلری حقنده کوکللرینی بو مشاترغه ومرحمتلی ایتارگه طریشه‌لر ، حتی بایرام وقتلرنده بعضا بونلر ایچون قربان ایدوب کشی چالالر . نیغرلر شراب اچمگه باشلاسه‌لر شول اوصال جانلر ایچون اول بر نیچه طامچی‌سنی توکماینچه طوروب اوزلری اچمیلر ، خسته‌لنسه‌لر یاکه باشقه برر تورلی بلا قضاغه دوچار بولسه‌لر بونی شول اوصال جانلردن کوروب آنلرغه قربان ونذر نیاز کیتره‌لر ، دعالر قیلوب آندن عفو اوتنه‌لر . عمومیتله نیغرلر پك یوقغه اشانوچان بر خلق اولوب کوره‌زه‌للك ، سحر ، کوز بووچیلق ، فالجیلق کبی نرسه‌لرنک بارسینه‌ده اشانالر وآزمی کوبمی اهمیتلی براشکه باشلاسه لر هیچده شونلردن باشقه باشلامیلر . بالالرینه اولسون اوزلرینه اولسون بر طاقم بتی‌لر ، (سحر دعالری) کون قابچقلرغه صالغان بعض بر نرسه‌لر طاغالر وشونلرنک آدم ایچون ضور اثر لری اولوب هیچ کیمسه‌دن ضرر تیدرماسکه ، صوغشده جیکلماسکه وشونلرنی یاننه طاقغان کشی‌گه قارشو دشمن‌نک قولی بارماسقه ،

قورالی آلماسقه، اوغی قییق کیتوگه، کوز تیودن صاقلارغه حاصل کلام هر بر بلالردن قوتولورغه یاردم وفائده‌لری اولدیغینه پك چنلاب اشانالر. (بزنگ تاتار خلقنده بر چوق جن دعالری، سویدرگچ بتی لری، کوز تیودن صاقلار ایچون یانغه طاغا طورغان ئلله نیندایین طلسم دعالری موجود اولدیغی کبی هر تورلی ایم طم لرنگده حد وحسابی یوقدر. طبیعی بونلرنك کافه‌سیده جهالت اثرلری اولوب علوم ومعارف ترقی ایله تنویر افکار ایتدکجه بونار یاز کونی قویاش اسسی‌لگنده اریمکده اولان قار کبی برر برر غایب اولوب کیتمکده‌درلر.)

اوزلرینك خدایلری وبر طاقم یا شرون جانلری (یاکه جنلری) اوچون عبادتخانه منزلنده ایدوب بر چوق اولار (خانه‌لر) بنا ایته‌لر بونلر کوبسنجه کشی طوره طورغان آوولردن بر قدر یراغراق یرلرگه‌یاصالادر. (بت پرست چواشلرنك هم عبادتخانه‌لری‌شولای آول طشنده طاغ وصو بویلرنده بولادر.) نیغرلرنك شول عبادتخانه لرنده کوره‌زه‌لر وفالجیلر طوروب هر تورلی نرسه‌لر حقنده آلدن خبر ویرمك ایله مشغول بولالر. کوره‌زه‌لرینك (بزنك امامله‌مز وشیخ لرمز یرنده اولان آدملرینك) بعضیلری آوللرده خلق ایله برگه یاشاب باشقه پراصتوی آدملر کبی دنیا کوته‌لر. بایراملرنده حاضر بولنوب رئیسلك ایته‌لر، قربان چالمق خدمتنی اوتیلر وشونك ایله برابر فال باقمق اوشکورمك وبعض بر فائده‌لی وزهرلی اولنلرنك خاصیتلرینی بر قدر بیلدیکاری ایچون آورولرنی دوالامق ایله‌ده کسبلنه‌لر. نیغرلرنك بعض بر قبیله‌لرنده بو کاهنلرنگ (کوره‌زه‌لرنگ) قدر وحرمتلری بیگره‌ك زوردر.

نیغرلرنگ هر برسینك کوب سویلشرگه وأنگمه‌لشوب اوطررغه پك یاراتالر. اوز ایپداشلری ایله برگه کواشوب شایاروب سویلشوب اوطرو نیغرلرنگ الك سویگان نرسه‌لریدر. همك نیغرلر موزیقه‌غه،

برلاوغه، بییوگه وهر تورلی اویون کولکی اورنلرینه، بایراملرگه وایسرتکچ ایچملکلرگه افراط درجه‌ده عاشقدرلر. اوزلری «دوررا» دن یخشنی‌غنه بر تورلی صرا وآزمی کوبمی ایسرته طورغان باشقه بر نیچه تورلی ایچملکلر یاصارغه بیله‌لر وآنلرنی غایت کوب مقدارده اچه‌لر، لکن اوزلری یاصاغان ایچملکلرنک هر قایوسندن آرتوغراق یاوروپادن کیترلگان آراقینی یاراتالر.

موزیقه ایله یر بتون یر یوزنده‌گی وحشی خلقلر اچندن اڭ زیاده اوشبو نیغرلر آره‌سنده ترقی ایتمشدر. بونلرنک بر چوق یرلری، حکایتلری، طابشماقلری، ضرب مثللری موجود اولدیغی کبی بوبون، سیمبال، سیتر، فلیته، بورغی، موگز وهر درلو باراباان کبی بر چوق نوع موزیقه قورالریده واردر. حتی موزیقه قورالرندن بعضیلرینی بونلر اوزلری ایجاد ایتمشلردر.

نیغرلر یرلاونی پك سویه‌لر: سوینچ، قایغو، اش واستراحت وقتلرنده همیشه یرلاب طوره‌لر. یرلارنده بیان ایتلگان نرسه‌لر: زور صوغش واقعه‌لری، آو، شراب، زور کشیلرنڭ قیلغان اشلرینی ماقتاو یا که یمانلاو کبی شیلردن عبارتدر. فقط آنلرنڭ یرلوی بزنکینه کوب بگزه‌می، بلکه بزنك اوقوغه اوخشیدر. بییوگاننده شول عادتده‌گی کبی بوگولوب صیغیلوب سلکنه‌لر وبرگنه طاوشدن عبارت یر کبی بر نرسه‌نی قات قات أیتوب منگغردیلر. یر وبییو دیگانده نیغرلر هیچده آری بلمیلر، وشول یر وبییو ایله ماوغوب اوزلرینک بارکبك قایغو حسرت وبلا فضالرینی اونوتالر. اوزلرینک صوغشده اولگان یا که آچلقدن هلاك بولغان دوست ایشلرینگ ویقینلرینک قبری اوستینه باروب بر مجلس قوره‌رق یرلاب بییوب کیف وصفا ایته لر. خصوصا نیغرلرنگ اڭ حضور وکیف صفالی وقتلری آشلق جیولغان

زماندر. قردن آشلقلرنی جیوب بورالرغه طوترغاندن صوك عمومی بایرام یاصاب کیف صفا ایتارگه باشلیلر. بارابان صوغوب، زور بور غیلر قچقرتب سیکره‌لر، بوگلوب صغیلوب بییی‌لر، بارسی برگه قوشو لوب یرلیلر، بر نیچه آطنه‌لرغه طارتیله طورغان اوشبو کیف صفالرنه شول درجه‌ده کوب اچه‌لرکه جیغان آشلقلرینك یارطیسی دیب أیتورلك بتوب یقین برز مانده باشلرینه کله‌جك آچلقنك ایذاکلری کورینمگه باشلیدر.

هر بر نیغر قبیله‌سنك اوزلرینك سیاح یرچی – موزیقانتلری بولا. بونلر هرتورلی نرسه‌لر یرلاب واوزلرینك شول غایت پراصتوی مو زیقه‌لری ایله اویناب آولدن آولغه کوچوب یوریلر هم شونك ایله برابر سحرجیلق وکوره‌زه جیلکده ایته‌لر. بونلرنك کیوملری عجایب درجه‌ده قزقلی بولادر: باشلرینه هرتورلی قاناتلر قویالر، واوستلرینه هریاقدن تورلی تورلی آغاچلر، طامرلر، حیوان آیاقلری، باقا قابو قلری، قوش بورونلری وطرناقلری، حیوان تشلری وباشقه هرتورلی سحرجی‌لك علامتلری طاغالر.

نیغرلر کوبسنچه اوز آره صوغش ایله کچردکلرندن ویارطی عمرلو ینی دیب أیتورلك آوده اوتکاردکلرندن هرقایوسینك قورالی واردر. بو نلر قاشنده الك سوگیلی قورال جایه اولوب اوغی عادتده گیچه أوزون واوچینه تیمر قویلوب یخشی اوچلانغان اوتکون بولادر. نیغرلر استعمال ایته طورغان قورالنك ایکنچسی مزراقدر. بونی الك قاطی آغاچدن تو رلی زورلقده وتورلی شکلده یاصاب باشینه اوچلی تیمر قویالر. بو قوراللردن باشقه نیغرلرنك کوبسی اوز یانلرنده بالته ودشمن‌نك اوغندن صاقلانور ایچون صو صغرینك تیریسندن اوزونچه‌راق بر صورتده یا صالغان وآغاچ طوتقالی «سپر» (اوق‌غه قارشی طوتـولا طورغان پرده) یوروته‌لر.

بر عائله‌نك یاکه بر نسل نك حتی بر قبیله‌نك آدملری بر برسی حقنك غایت طوغرو لقلی واوز آره پك دوست هم ملایمتلی بولونالر. اوز کشیلرینه خیانت ایتو ایچون زور جزاغه مستحق بولالر وکوبسنچه اولوم جزاسی بیرله‌در. نیغر قبیله‌لرینك برچوقلرنده براونك عیبلی او لوب اولمادیغنی بیلور ایچون «خدای حکمی» اجرا ایدله‌در. یعنی: عیبلی صانالغان آدم گه براچکی‌اککه قاتیشدیروب زهر بیره‌لر. اگر شول زهرنی اچوب أولماسه اول کشی عیبسز صانالوب خلق آنی عیبلی صاناغان کشی‌گه آچولانا باشلیلر. دشمن قارشوسنك قورقو اظهار ایتمك اك ناچار بر قباحت صانالادر. شونك ایچونك دشمن ایله صوغش آچیلسه ایرلرنك بارسیده برگه جیولوب صوغشقه‌کیته‌لر. آوللرنی خا تونلر اداره ایتمکه باشلیلر، اگر شونك صوغشقه بارماینچه یاکه قاچوب قالغان ایر طابلسه خاتونلر هیچ قزغانمـاینچه آنی طایاق ایـله قینیلر. نیغرلر اوز آره کورشکان وقتده بر برسـینه قوللرینی بیره‌لرده اورته بارماقلرینی ئله‌کتریشوب قوللرینی سلـکه‌لر، شول طریقچه ایدوب ایکی مرتبه اچقندروب قویالر.

بربرسی حقنده یومشاق ویخشی طبیعتلی اولان نیغر خلقی یات کشیلر حقنده قاطی، مرحمتسز وآچوچاندر. نیغرلرنك مجوسی اعتقاد لرینه کوره‌باشقه کشیلر (یات آدملر) حقنك ناموسسز بولورغه وخیانت ایتارگه یاریدر. شونك ایچونده نیغرلر یات بر کشینی طالاوغه هر وقت حاضر بولونالر. آق توسده‌گی آدملرگه نیغرلر تیوشسز یرگه کیلگان کشی‌کوزیله قاریلر وآنلردن‌قورقالر.

نیغرلرنك طشقی اعضالری پك اونکوندر. مثلا: کوز ایله کورو وتن ایله سیزو جهتنجـه یاور وپالیلردن کوب آلده‌درلر. همده آق آدملرگه قاراغانده کوچلی، جیتز وتوز ملیره‌کلردر، لـکن معنوی صفتلر جهتنجه نیغرلر یاور وپالولرغه قاراغانك قیاس قبول ایتمزلك درجه

ده توباندرلر . نیغرلر کشیگه ایاررگه وباشقه سندن کورماکچی قیلنورغه پك اوستالردر . فقط کشیدن کوروب قیلنغان نرسه‌سنی اوزلرگندن بوتان تورلیگه ایلاندررگه ، یاکه کورگان وایشتکان نرسه‌سی حقنده عقل وذهن یورووتوب محاکمه ایتارگه وتورلی نرسه‌لرنك حسابنه چقارغه برده بولدره آلمیلر . شونك ایچونده نیغرلرنی هیچ بولمغان نرسه لرگه اشاندرووی ینگلدر ، همده نیغرلرنك اوزلرندن مدنیتلی خلقلر ایله قاتناشدقلری وقت آنلرنك هیچ بر یخشی عادتلرینی آلا آلماینچه جیون ناچارلقلرینی‌غنه آلولریننك سببی‌ده شولدر . مثلا : نیغرلر آره سینه یاوروپا عادتلرندن اك زیاده طارالغان نرسه ایسروکلك اولوب وجودلرینی خراب، اوزلرینی هلاك ایتمکده‌در .

نیغرلر آق تنلی خلقنك معنوی صفتلر جهتنجه اوزلرندن اوستون ایدکنی اوزلریده اقرار ایته‌لر وبونیده توبانده یازیله‌جق اوشبو حکایه ایله ایضاح ایته‌لر . گویا اك باشده خدای اوچ آق آدم واوچ قارا آدم یاراتمشده صوڭندن شکایت ایتماسونلر ایچون یخشی‌لق ایله یمانلقنی قبول ایتارگه اوزلرینه اختیار بیرگان ویر اوستینه الوغ بر قاروبقه هم مهرلنگان بر پاکیت قویولغان . خدای شول ایکی‌دن اوزلری تلاگان برسنی آلور ایچون اك اول قاره آدملرگه رخصت بیرگان . قاره‌لر قاروبقه نك اچنك «هر نرسه‌ده بولور» دیه شونی آلغانلر . لکن آچوب قاراغاچ قاروبقه‌نك اچندن آلتون، تیمروباشقه معدن کیساکلری چققان . آق آدملر اوزالوشلرینه قالغان پاکیتنی آچوب قاراسه‌لر آنده‌غی کاغد آنلرغه هر نرسه‌نی بلدرگان . شونك ایچونده آق آدملر عقللی بولوب قالغانلر . شوندن صوڭ خدای قاره‌لرنی اورماننك قالدرغان وآقلرنی دڭز بوینه یباروب کیمه‌لر یاصارغه، دڭزده یوررگه وباشقه مملکتلردن کیتروب طاوار صاتارغه اوگره تکان . ایشته بوندن آڭلاشیله‌درکه : نیغرلرنك فکرینه کوره ، اگر قاره آدملر اك باشده قاروبقه‌نی آلماینچه پاکیتنی آلغان بولسه‌لر بونلر دنیاده اك برنچی خلق اوله‌جقلر ایمش !

نیغرلرنڭ هر قبیله‌سنده دیب أیتورلك اسیرجیلك عادتی حکم سورمکده‌در. حتی بتون نیغر خلقی‌نك یارطیسی ایکنجی‌ی بر یار طی‌سنده اسیر بولونمقده‌در. صوغشلرده اسیر آلنغانلرنڭ هر قایو سی قل ایدوب صاتیله هم‌ده کوب آچلقلر سببلی نیغرلر اوز اوز لرینی قل ایدوب صاتارغه مجبور بولالر. بونده قللرنك حاللری پك مشکلدر. چونکه اياسی تلاسه آنی اوترگه‌ده قولندن کیله، آنك ایچون هیچ بر جزا بیرلمی. کرچه بعضیلری اوزلرینك قللری حقنده آزمی کوبمی یخشی معامله‌ده بولونه‌رق آنلرنی الڭ باشلیجه قر اشلری اشلرگه‌گنه مجبور ایتسه‌لرده بعض برلری قللر حقنده افراط درجه‌ده قاطی وشفقتسز معامله‌ده بولونوب غایت ظالمانه بر صورتده آنلرغه اذا وجفا ایته‌لر هم اوزلرینك عبادتلری وقتنده بعضا اونار وحتی یوزه‌ر قلنی بر یولی قربان ایدوب کیسه‌لر. اسیر برلن سودا ایتو اوللری دنیانك هر طرفنده وار ایدی. بوکو نکی کونده بو ناچار اش آفریقادن باشقه، دنیانك هیچ بر یرنده قا لماینچه بترلدی. آفریقاده بوکونگی کونده‌ده واردر. بعض بازار لرنده آچیقدن آچیق اسیر تجارتی ایتله، بعضیلرنده ایسه یاوروپا لیلردن قورقدقلری ایچون آزمی کوبمی یاشرون صورتده اجرا ایتله‌در. بو سودانی اجرا ایتوچیلر الڭ باشلیجه عربلردر. بو بیچاره آدملرنی بعضا قولچه وقالای تویمه کبی بر طاقم یوق نرسه‌لرگه آلما شدیروب یرلی نیغر کنازلرندن آلالر وبعضا اوزلری اوتلی قوراللر غه قارشی صاقلانورغه چاره‌لری بولماغان، بیچاره خلقلرنك اوستینه هجوم ایده‌رك طوتوب آلوب آیاق وقوللرینی زنجیرایلرده صاتارغه چغاره‌لر. لکن اسیرلرنی آفریقادن باشقه یرلرگه چغاروب صاتارغه یاوروپالیلر منع ایتمشلردر. یاوروپالیلرنك پاراخودلری آفریقا تیره‌سنده‌کی دڭزلرده کوزه‌دوب طوره‌در. اگر اسیر تیاگان

کیمه‌لرگه راست کلنه‌جك بولسه اول کیمه‌لرنی طوتالر وبو اشنی اجرا ایتوچیلرگه قاطی جزا بیره‌لر . شونك ایله برابر اسیر سوداگرلر ینگ وحشی صورتده اولان شول هجوملرندن بعضا بتون ولایتلر خراب بولوب قالادر . انسانلر ایچون یوزه قاره‌سی اولان بو اسیر تجارتنی آفریقانک اوزنده هم تمامیله بترمك ایچون یاوروپالیلر هر نه قدر سعی وغیرت ایتسه‌لرده مطلوب درجه‌ده نتیجه‌سی کورلـکانی یوقدر ، یعنی آفریقانک اچنده بو کونگی کونده‌ده اسیر تجارتنی زور صورتده اجرا ایدلمکده‌در .

نیغرلر اوز آره‌لرنده آزمی کوبمی خلقلی برچوق قبیله‌لرگه بولنمکده‌لوب بونلر بر برندن توس ، بوی ، قیافت ، تل وعرف عادت هم اصول معیشت ایله آیرلمقده‌درلر . آفریقا اورته‌لرنده بونلردن « جوجه‌لر » دیب یورتولمکده اولان بر قبیله واردرکه بو یالوی آرشون یاریم چامالرنده‌غنه اولوب باشلری غایت الوغ ، آیاقلری اچـکه طابا قارامشدر . بونلر یالـگز آوجیلق ایله کون کوره‌لر . نیغر قبیله‌لرینك الـك کوب قسمی بر طاقم واق کنازلر طرفندن اداره اولنمقده اولوب بو کنازلقلر دائما بر بریله قانـلی غوغالرده وقت کیچره‌لر . لکن بونلردن بعضیلری بایطاق مقدارده کوب خلقلی بر پادشاهلقده تشکیل ایته‌لر . مثلا : قونغو ، سوقوتو ، آشانتی ، لیبه‌ریا ، داهوما حکومتلری بو جمله‌دندر . بو صوگغیسی یعنی داهوما حکومتی اوزینك خاتون صالداتلری ایله مشهوردر . بونده صالداتنك الـك معتبر قسمی اولان غوژاردیا خاتونلردن عبارتدر . باشقه مملکتلرده ایرلردن صایلانوب آلونا طورغان صالدات اورنینه بونده الـك قوتلی وسلامت بدنلی قزلردن صایلاب آلوب شونلردن عادتده گیچه صالدات وآفیتسر یاصیلر . بو خاتون صالداتلر ملطقلر ومزراقلر ایله قورا

للنوب کوبسنجه تعلیملر اجرا ایته‌لر واوزلرینك غایت درجه ده یورکلی وبهادر اولدقلریقی کورساته‌لر .

بو خاتون صالداتلر هر وقت تعلیم وحرکتلر سببلی اوزلرینك قوت ومهارتلرینی فوق العاده آرتدرغاچ شونك ایله افتخار ایدوب اوزلرینی ایرلردن آرتق صانی باشلیلر . اگر شول خاتون صالداتلر نك آره‌لرندن برسی ایکنچیسنی قورقاقلق یاکه یومشاقاق ایله شلته ایتمك ایسته‌سه اگارغه : « سن چن ایر ایکانسن ایندی ! » دیدر ، وشول سوزنی ایشتو خورلق صانالادر .

آفریقانك عربلر یاکه یاوروپالیلر قول آستنده بولغان دکز یاغالری بو یلرندن ایچرو طرفلرنده‌گی مشهور ره‌ك تجارتکاه شهرلرگه وقت وقت کاروانلر کیته‌در . بو کاروانلرده نیغرلرگه : مامق ماتیریالری ، تویمه‌لر ، یالغان اینجولر ، قورالـلر ، کوزگی ، داری (پورخ) کبی یاوروپا معمولاتندن تورلی نرسه‌لر ایلته‌لر . بو نرسه‌لرنی آنده : پالمامایی ، خرما ، چیکلاوك ، قهوه ، ایمبیر ، بوروچ ، فیل تشی ، دوه قوشینك قاناطلری ، مامق ، سمیخ ، بالاوز ، آلتون قومی ، باقر کبی چی واشلنمکان نرسه‌لرگه آلماشدره‌لر . کاروان آفریقانك اچندن بو نرسه‌لرنی دکز بوینه آلوب قایتقاندن صوڭ پاراخودلرغه تیاب دنیانك هر طرفینه ایلته‌لر . شوشی آفریقا نرسه‌لرینك بایطاقغنه بر مقداری ایکنچی واوچنجی قوللر آرقلی بزنك روسیه مملکتنده کیتریله‌در .

صوڭ .

مترجم طرفندن :

آفریقا حقنده باشقه یرده کوریلن معلوماتدن بعضیلری :

آفریقا یرنک بش بولوکندن برسی اولوب زورلقجه آسیا ایله آمریقادن کچکنه اولدیغی جهتله مذکور بش بولوکنک اوچنجیسی صانالمقدر. اسکی یونانیلر بو قطعه‌نك یالگز شمال طرفنی بیلوب الک اول «لیبیا» اسمیله یاد ایتدیکلری حالده، صوکندن «آفریقه» تسمیه ایتمشلردرکه بو اسم یونان تلنجه «صووقسز» یعنی اسسی مملکت دیمکدر. ایکنجی بر احتماله کوره «لیبیا» کلمه‌سی «بربر» قوملرندن «لواتا» قومینك اسمندن آلندیغی کبی «آفریقا» کلمه‌سیده تونس طرفلرنده ساکن بولنمش اولان بربرلردن «آوریقا» قومینك اسمندن آلنمشدر. روماليلر بو اسمنی باشلیجه اوزلرینك محاربلری اولان قارتاجلیلرك ساکن بولندقلری تونس طرفلرینه ویرمش اولدقلرندن عربلر دخی «افریقه» نامنی او طرفلره حصر ایتمشلردی. بناء علیه اسکی عرب وسائر اسلام جغرافیونی آثارنده آفریقا اسمی موجود اولمایوب صوکندن یاوروپا تللرندن آلنمشدر.

آفریقانك اهالیسی، جنسیت ودینلری: — آفریقا قطعه‌سینك کوب یرلری پك آز معلوم اولدیغندن وبعض بر یرلری بتونلای مجهول بولندیغندن خلقی‌نك کوبمو ایدیکی پك آچیق معلوم دگل ایسه ده اورته‌جه بر حساب ایله ایکی یوز میلیون قدر تخمین اولنمقده‌در. بو قطعه‌نك اهالیسی الك باشلیجه ایکی قسمدن عبارت اولوب بری شمال طرفنده اولان «بربر» لر وایکنجیسی جنوب طرفنده اولان زنجیلردن عبارتدر. فقط صوکندن بو مملکتکه چیتدن کوب تورلی یات خلقلر کلوب یرلشدکلری کبی بونلرنك یرلی خلقلر ایله اویله نوب قاتناشولرندن بعض بر «ملز» یعنی قاتناش جنسلر حاصل اولمشدر.

حاضرگی حالنده آفریقانك اهالیسی اك باشلیجه بش جنسه تقسیم اولنه بیلورکه، شونلردر: ١) بربرلر. ٢) عربلر، ٣) زنجیلر، ٤) هوتانتولر، ٥) زولوس، کافر و بوشمان قوملرندن عبارت اولان« باسوتو » لردر. آفریقا اهالیسینك اك ذکی واك مستعد هم متمدنلری شمال طرفلرنده‌کیلری اولوب جنوبه طوغری کیدلدکجه بر تدنی ومدنیتسزلك حس ایدلمکده‌در. آفریقانك شمالنده اسکی وقتلرده ساکن بربر وقبط اقوامی مدنیتده خیلی ایلرولمش اولدیغی کبی، بو کونکی کونده بو طرفلرك اهالیسی اولان عربلر و بربرلر دخی آفریقانك اك ذکی واك مدنی اهالیسی اولوب بونلرك جنوبنده بولنان « غاله » و « فوله » کبی ملز قوملر بونلردن کیری، دها آشاغیده بولنان زنجیلر دها کیری واك جنوبده بولنان هوتانتولر دخی بسبتون کیری وتمدن استعداددن محروملردر.

بربرلر وعربلرله غاله وفوله وسومالی کبی ملز قوملرك کافه‌سی وسودان غربی وشرقی اهالیسیله سائر زنجیلرك بر چوغی وسواحل شرقیه اهالیسینك بر مقداری اهل اسلامدن اولوب بو، قطعهٔ واسعه‌نك بتون شمال قسمیله شرق طرفلرینی احاطه ایتمش اولان دین مبین اسلام کوندن کونه جنوبه طوغری ایلرولمکده در. وبو صوك سنه‌لرده سودان غربیدن «کینه» سواحلنه و «قونغو» وادیسینك ایچ طرفلرینه‌قدر نفوذ، وسواحل شرقیه‌دن دخی آفریقای جنوبینك وسطلرینه طوغری توسع ایتمشدر. سواحل جنوبیه ده وماداغسقار آطه‌سنده‌کی ملایلرك دخی قسم اعظمی اهل اسلامدر. زنجیلر بوقدر عصرلردن بیرو مسلمان بولندقلری حالده، زمان جاهلیتدن قالمه بعض عادات واعتقادات قدیمه‌دن واز کچه‌میورلر. هر حالده بو قطعه‌نك قالان قسمی یعنی غرب جنوبی سواحلیله آفریقای وسطی وجنوبینك دخی یقین بر وقتده تمامیله عالم اسلام دائره‌سینه کیره‌جکنده شبهه یوقدر. الآن دین اسلامی

قبول ایتمامش اولان زنجیلرله آفریقای جنوبی اهالیسی معروف دینلر دن بر یسینه تابع اولمایوب، جمادات وحیواناته وبر طاقم قبا صنملره عبادت ایدرلر. وکندیلرینه مخصوص غریب غریب عادتلری واردر.

اورطه آفریقانك بو کونگی کونده تمامیله معلوم اولمیان طرفلرنده کی «نیام نیام» قوملری کرك شکل وکرك ذکاوت واستعدادجه سائر زنجیلر دن چوق ایلری بولندقلری وبلکه رنکلری سیاه اولدیغی حالده کندیلری قفقاس جنسنه منسوب اولدقاری حالده انسان ایتی ییمك عادت مکروهه سینه تابعدرلر. کینه وقونغو طرفلرنده دخی بعض یرلرده بو عادت مکروهه جاری اولوب، دین اسلامك ترقیاتیله ازاله اولنه‌جغی مأمولدر.

آفریقاده خرستیانلق یالکز ساحللرده یاوروپا مستملکاتنده آز مقدار یاوروپالیلره وحبشیلرله آمریقادن کلمش لیبریا زنجیلرینه مخصوصدر. وسواحل شمالیه‌ده بر قاچ بیك یهودیده واردر.

صنایع، تجارت ومدنیت — آفریقانك اك متمدن یری مصر اولوب، ایکنجی درجه‌ده امید بورونیله جزایر وتونس واوچنجی درجه‌ده بنغازی وطرابلس غرب ایله فاس ومراکش وزنکبار کبی ممالك اسلامیه در. بو یرلرده‌کی صنایع بعض احتیاجات محلیه‌یه تقابل ایده‌جك یون منسوجاتی، ساختیان، تیمر، باقر معمولاتی حصیر وسائره دن عبارت اولوب، ساختیان احضاری، ساختیاندن وتیریدن هر توری شیلر اعمالی سودانك ایچلرینه قدر، تیمر، آلتون وباشقه معدنلردن ایشلنمه سی آفریقانك هر طرفنده معلوم اولوب، اك کیروده بولنان قوملر دخی مزراق، بالته وسائر قورال وآلتلرینی وآلتوندن اولان زینت لرینی اوزلری ایشلرلر وهر قریه‌ده بر تیمرجی بولنوب، بو صنعتلره زنجیلر بر نوع سحرجیلق دخی اسناد ایدرلر.

آفریقانك تجارتی اخراجات اولەرق، مصرك چیقاردیغی ماموق، ودوگی وسائره دن باشقه اك باشلیجه دوه قوش قانادی ایله فیل تشی

و آلتون طوفراغی کبی شیلر و ادخالاته متعلق دخی لاجوردی آمریقانك بعض اوفاق تفك یاوروپاماللرندن عبارتدر. بو ماللرنی کیرتمك وچیقارمق ایچون آفریقانك الك مشهور اسکله‌لری: شمالده اسکندریه، بنغازی، طرابلس غرب، تونس، جزایر وطانجه، غربده فرانسه‌نك النده بولنان «سنت‌لووی» ایله «کینه» وآنغوله سواحلنده‌کی یاوروپا مستملکاتی، جنوبده «امید بورنی» وشرقده دخی «سوفالا» زنکبار، بربره، مصوع وسواکن اسکله‌لریدر. آنجق سودانك الك قصقه والك طبیعی اسکله‌سی طرابلس غرب اولدیغی کبی، آفریقانك جنوبینك دخی زنکباردر. بو ایکی اسکله‌نك توسیع واعمارینه وایچروارە طوغری یوللرك تأمین واصلاحنه همت اولنسه، آفریقانك الك بیوك تجارتی بو ایکی یوله حصر اولنه‌جغنده شبهه یوقدر.

تقسیماتی — آفریقاده معروف ومستقل دولتلر پك آز اولوب اکثر طرفلری یاوروپا حکومتلرینك النده بولنیور وایچ طرفلرینك بعض یرلرنده هر قوم وقبیله‌نك کندی رئیسی واردر، وبعض طرفلرده دخی بر طاقم حکومتلر تشکل ایده‌رك، بعضا حدودلرینی خیلی توسیع ایدرلرسه‌ده، اکثریا بقا ودوام ایده‌میوب، کندیلرینی طانتدیره‌میورلر. بو قبیلدن اوله‌رق سودان شرقی ووسطیده «بر نوح» وسائره کبی بر قاچ مسلمان حکومتلری بولندیغی کبی، سودان غربیده دخی «غاله» وفوله قوملری اولدقجه بیوك دولتلر تشکیل وبو دولتلر غرب وجنوبه طوغری نشر اسلام ایچون غیرت ایتمکده‌درلر. سواحله یقین اولوب معروف بولنان آفریقا حکومات مستقله‌سی دورت اولوب بونلردن ایکیسی اسلام وایکیسی خرستیان دولتلریدر. الك بیوکلری فاس ومراکش (ماروق) حکومتیدرکه آفریقانك شمال غربیسنده واقع اولوب یدی سکز میلیون اهالی‌یی جامع پك کوزل بر قطعه ایسه‌ده حیفا که اداره وتحفظ اولنه‌میوب یاوروپا حکومتلرینك

للرینه کچمك اوزره‌در. ایکنجیسی زنکبار حکومتیدرکه آفریقانك ساحل شرقیسنك وخط استوانك آلتنك اولوب آفریقای وسطی وجنوبی‌یه طوغری پك قولای توسع وترقی ایده بیله‌جك بر حال وموقعك ایکن، اوده استفاده ایده‌میوب، ینه شویله بر انقراضك بولنیور وبر طرفدن انکلتره وبر طرفدن گرمانیا طرفندن تهدید اولنیور. اوچنجیسی حبش حکومتیدرکه هر نه قدر بر دولت اعتبار اولینورسه‌ده آیری آیری اداره اولنور بر قاچ قومدن مرکبدر. دوردنجیسی بعض اسیرلرنك آمریقاده حریته نائل اولدقدنصکره وطن اصلیلرینه عودتله کینهٔ غربینك منتهای غربنده «لیبه‌ریا» نامیله تشکیل ایتدیکلری جمهوریتدر. وبونلردن ماعدا بلجیقا حکومتی‌نك تحت نظارتنده اوله‌رق «قونغو سربست حکومتی» نامیله یکی بر حکومت مختلطه تشکیل اولنمشدر.

آفریقاده ملکی اولان یاوروپا حکومتلری الك باشلیجه بش اولوب بونلرینك زورلقاری اعتباریله الك برنجی ترکیه، آندن صوکره انکلتره فرانسه، پورتکیز واسپانیادر. بونلردن باشقه گرمانیا ایله ایتالیانك آزمقدارده مستملکاتی واردر.

. قاموس الاعلام .

А. С. С. Р. К. ...
... ТОР КІТАПХАНАСЫ

سحیفه‌لریز
t.me/sehifeleribiz
www.g2kzn.org/sehife
u.u8686@gmail.com